

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "КОВАЛЬ і ПАЦЬОРА проти УКРАЇНИ"

(Заяви № 1110/02 та № 1206/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

3 травня 2007 року

*Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44
Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.*

У справі «Коваль та Пацьора проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

- п. П. Лоренцен (Mr. P. Lorenzen), Голова,
 - пані С. Ботучарова (Mrs S. Botoucharova),
 - п. В. Буткевич (Mr V. Butkevych),
 - пані М. Цаца-Ніколовська (Mrs M. Tsatsa-Nikolovska),
 - п. Р. Маруст (Mr R. Maruste),
 - п. Дж. Боррего Боррего (Mr J. Borrego Borrego),
 - пані Р. Ягер (Mrs R. Jaeger), судді,
- та пані К. Вестердік (Mrs C. Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення в нарадчій кімнаті 3 квітня 2007 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за двома заявами (№ 1110/02 та № 1206/02), поданими проти України до Європейського суду з прав людини (далі — Суд) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянками України пані Ольгою Миколаївною Коваль та пані Аллою Олександрівною Пацьорою (далі — заявниці) 25 листопада 2001 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженими — пані Валерією Лутковською, пані Зоряною Бортновською та п. Юрієм Зайцевим.

3. 17 жовтня 2003 року (№ 1110/02) та 21 жовтня 2003 року (№ 1206/02) Суд вирішив направити на комунікацію Уряду скарги заявниць. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

4. 11 січня 2006 року Суд додатково вирішив направити на комунікацію Уряду скарги заявниць відповідно до пункту 1 статті 6 щодо порушення їх права на доступ до суду.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Пані Ольга Миколаївна Коваль (перша заявниця) народилась 1964 року. Пані Алла Олександрівна Пацьора (друга заявниця) народилась 1952 року. Обидві заявниці — колишні вчителі місцевої школи і проживають у місті Роздільна Одеської області.

6. 7 жовтня 1999 року Роздільнянський районний суд Одеської області зобов'язав відділ освіти при Роздільнянській районній державній

адміністрації (далі — відділ освіти) виплатити першій та другій заявниці 1248 грн¹ та 2485, 28 грн² відповідно заборгованості із додаткових виплат до зарплатні (див., наприклад, рішення від 8 листопада 2005 року у справі «Кечко проти України», заява № 63134/00, пп. 9–11).

7. 18 жовтня 1999 року суд видав виконавчі листи, які було передано до Роздільнянського відділу державної виконавчої служби (далі — виконавча служба).

8. У листі від 22 лютого 2001 року виконавча служба повідомила заявниць, що рішення, винесені на їхню користь, не були виконані, оскільки в Державному бюджеті на 1999 рік не було передбачено витрат на соціальні виплати вчителям. У 2000 році державні бюджетні програми були профінансовані тільки на 2,8 % від реальних потреб. У Державному бюджеті на 2001 рік взагалі не було передбачено кошти на такі цілі. Державна адміністрація також стверджувала, що ці виплати можуть бути проведені тільки після прийняття Верховною Радою України відповідного закону.

9. 2 квітня 2001 року Одеське обласне управління юстиції повідомило першій заявниці, що рішення від 7 жовтня 1999 року не може бути негайно виконане у зв'язку з відсутністю майна у відділі освіти, на яке може бути накладено арешт.

10. 30 липня 2001 року Великомихайлівський суд відхилив скарги заявниць щодо стверджуваної бездіяльності виконавчої служби.

11. 14 травня 2002 року Одеський обласний апеляційний суд, за апеляційною скаргою другої заявниці, залишив це рішення без змін. Заявниця була присутня на цьому слуханні. Вона не подала касаційну скаргу на рішення суду.

12. 24 травня 2002 року Великомихайлівський суд залишив без розгляду апеляційну скаргу першої заявниці на рішення від 30 липня 2001 року у зв'язку з тим, що скарга не відповідає процесуальним вимогам і не було оплачено держмитом, та надав їй строк до 26 червня 2002 року для усунення недоліків.

13. 29 грудня 2001 року першій заявниці було виплачено 160 грн.

14. 14 серпня 2003 року виконавча служба повернула виконавчі листи від 18 жовтня 1999 року заявницям, стверджуючи, що рішення не можуть бути виконані, оскільки в державному бюджеті не передбачені кошти на ці виплати.

15. Рішення від 7 жовтня 1999 року і досі залишаються невиконаними.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

16. Відповідне національне законодавство викладене у рішеннях «Ромашов проти України» (№ 67534/01, пп. 16–19) та «Кечко проти України» (рішення, зазначене вище, пп. 16–18).

¹ Приблизно 210 євро.

² Приблизно 410 євро.

ЩОДО ПРАВА

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

17. Суд вважає, що відповідно до пункту 1 правила 42 Регламенту Суду заяви повинні бути об'єднані, зважаючи на їх спільну фактичну та правову основу.

II. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

A. Скарги щодо невиконання рішень, винесених на користь заявниць

18. Посилаючись на пункт 1 статті 6 Конвенції, заявниці скаржились на невиконання рішень, винесених на їх користь. Ці положення передбачають наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом..., який вирішить спір щодо його прав і обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 13

«Кожен, чії права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

19. Уряд стверджував, що заявниці не вичерпали національні засоби юридичного захисту, оскільки вони не оскаржили до національного суду постанову виконавчої служби, після винесення якої виконавчі листи були повернуті їм без виконання у зв'язку з відсутністю коштів.

20. Заявниці не погодились з цим.

21. Суд зазначає, що подібні зауваження вже були відхилені у ряді рішень Суду (див., серед інших, рішення у справі «*Ромашов*», пп. 28–32; та «*Глова і Брегін проти України*», заяви № 4292/04 та № 4347/04, п. 14, рішення від 28 лютого 2006 року). Відповідно Суд відхиляє попередні зауваження Уряду і оголошує ці скарги заявниць прийнятними.

B. Інші скарги

22. Заявниці стверджували, що в ході провадження проти виконавчої служби їм було відмовлено у праві на апеляційне оскарження, і посилались на пункт 1 статті 6 Конвенції.

23. Однак у світлі всіх матеріалів справи, які були в його розпорядженні, Суд вважає, що вони не вказують на ознаки порушення прав і свобод, визначених у Конвенції та протоколах до неї.

24. Таким чином, ці частини скарг визнаються неприйнятними як явно необґрунтовані відповідно до пунктів 1 та 3 статті 35 Конвенції.

III. ЩОДО СУТІ

25. Уряд визнав необхідність виконувати рішення, винесені на користь заявниць. Він стверджував, що виконавча служба здійснила всі необхідні дії для виконання рішень і не може вважатись відповідальною за затримки у виконавчому провадженні. Уряд також вважав, що рішення залишились невиконаними у зв'язку з відсутністю бюджетного фінансування, яке в свою чергу було спричинене складним економічним становищем у державі.

26. Заявниці не погодились з цим.

27. Суд зазначає, що у цих справах виконання рішень від 7 жовтня 1999 року здійснювалось із затримкою у сім років і шість місяців у зв'язку з неспроможністю держави передбачити відповідні витрати в державному бюджеті.

28. Суд погоджується, що недостатність асигнування для виплати боргів держави можуть спричинити певні затримки у виконанні рішень з державного бюджету. Однак Суд вважає, що, не виділяючи такі асигнування на декілька наступних років, держава-відповідач не виконала свої зобов'язання відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції (див. *«Войтенко проти України»*, № 18966/02, п. 42, рішення від 29 червня 2004 року). Більше того, брак коштів у держави не може виправдовувати невиконання рішення суду, винесеного проти неї.

29. Відповідно до вищезазначених тверджень Суд робить висновок про те, що виконання рішень, винесених на користь заявниць, не було проведене в розумний строк. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

30. Суд не вважає за необхідне за цих обставин справи розглядати цю скаргу відповідно до статті 13 Конвенції (див. *«Держач та Палек проти України»*, № 34297/02 та 39574/02, п. 42, рішення від 21 грудня 2004 року).

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

31. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

32. Заявниці вимагали 50 000 грн кожна на відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди.

33. Уряд вважає вимоги заявниць надмірними і необґрунтованими.

34. Оскільки заборгованість за рішенням суду не була сплачена заявницям (пункти 9 та 15 вище), Суд зазначає, що зобов'язання держави виконати рішення не оспорується. Відповідно Суд вважає, що виплата Урядом решти заборгованості перед заявницями становитиме повне і остаточне вирішення справи.

35. Щодо решти вимог заявниць про відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди, Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, вважає за доцільне присудити заявницям загальну суму у розмірі 2000 євро кожній.

Б. Витрати

36. Заявниці не надавали жодних вимог щодо відшкодування судових витрат. Таким чином, Суд нічого не присуджує.

В. Пеня

37. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* скарги щодо невиконання рішень відповідно до пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції прийнятними і решту скарг — неприйнятними;
3. *Вирішує*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
4. *Вирішує*, що немає необхідності розглядати скарги заявниць відповідно до статті 13 Конвенції;
5. *Вирішує*, що:
 - (а) держава-відповідач має сплатити кожній заявниці протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, заборгованість, яка досі належить їм відповідно до рішень Роздільнянського суду від 7 жовтня 1999 року, а також 2000 євро (дві тисячі євро) кожній як компенсацію за матеріальну та нематеріальну шкоду, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявниць;
 - (б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;
6. *Відхиляє* інші вимоги заявниць щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 3 травня 2007 року
відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК (C. WESTERDIEK)
СЕКРЕТАР

П. ЛОРЕНЦЕН (P. LORENZEN)
ГОЛОВА